

Siedlce, dnia 14 października 2022 roku

POSTANOWIENIE

o uchyleniu postanowienia o odmowie zastosowania blokad środków zgromadzonych na rachunkach bankowych, odmowie zastosowania zabezpieczenia majątkowego i odmowie uznania za dowód rzeczowy środków pieniężnych

Anita Żabczyńska-Komor – prokurator Prokuratury Rejonowej w Siedlcach delegowany do Prokuratury Okręgowej w Siedlcach

działając na podstawie art. 7 § 3 w zw. z art. 34 § 1 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 roku – Prawo o prokuraturze i art. 106a ust 3a – a contrario ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Prawo Bankowe

p o s t a n o w i ł :

- I. na podstawie art. 7 § 3 w zw. z art. 34 § 1 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 roku – Prawo o prokuraturze uchylić postanowienie o odmowie zastosowania blokad środków zgromadzonych na rachunkach bankowych, odmowie zastosowania zabezpieczenia majątkowego i odmowie uznania za dowód rzeczowy środków pieniężnych z 29 września 2022 roku;
- II. na podstawie art. 106a ust 3a – a contrario ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Prawo Bankowe dokonać blokady środków zgromadzonych na rachunkach bankowych prowadzonych przez PKO Bank Polski S.A. o numerach:
 1. PLN 64 1020 2892 0000 5102 0771 6865 do kwoty 25 393 993, 13 PLN;
 2. EUR 61 1020 2892 0000 5902 0771 6915 do kwoty 950 163, 24 EUR;
 3. PLN 66 1020 2892 0000 5702 0771 6923 do kwoty 25 393 993, 13 PLN;
 4. PLN 71 1020 2892 0000 5502 0771 6931 do kwoty 25 393 993, 13 PLN;
 5. PLN 16 1020 2892 0000 5902 0771 6949 do kwoty 25 393 993, 13 PLN;
 6. PLN 67 1020 2892 0000 5202 0771 6956 do kwoty 25 393 993, 13 PLN;
 7. PLN 74 1020 2892 0000 5902 0771 6972 do kwoty 25 393 993, 13 PLN;

należących do **myWorld Poland sp. z o.o. z siedzibą w Krakowie, REGON 241056212, NIP 954-265-70-08**, na okres 6 miesięcy od daty zablokowania tj. do dnia 14 kwietnia 2023 roku, poprzez zajęcie wyżej wskazanych kwot i uniemożliwienie dysponowania nimi przez uprawnionych do przedmiotowych rachunków.

UZASADNIENIE

Prokuratura Okręgowa w Siedlcach nadzoruje śledztwo, które pierwotnie było prowadzone przez Prokuraturę Okręgową w Warszawie w sprawie:

1. podejmowania w okresie od 1.01.2020 roku do dnia 9.02.2021 roku przez przedstawicieli spółki Lyoness Europe AG z adresem rejestracyjnym w Szwajcarii, wspólnie i w porozumieniu, wobec środków płatniczych o łącznej wartości 21 098 062, 64 PLN oraz 950 163, 24 EUR, pochodzących z korzyści związanej z popełnieniem czynu zabronionego czynności, które mogą udaremnić lub znacznie utrudnić stwierdzenie przestępnego pochodzenia środków pieniężnych lub też miejsca ich umieszczenia, wykrycia, zajęcia albo orzeczenia przypadku, za pośrednictwem rachunków bankowych prowadzonych przez ING Bank Śląski S.A., tj. o popełnienie przestępstwa określonego w art. 299 § 1 i 5 k.k.
2. doprowadzenia w bliżej nieustalonym miejscu i czasie, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie nie mniejszej niż 4 295 930,49 zł, nieustalonej liczby osób przez przedstawicieli Programu Marketingowego Lyconet (wcześniej Program Lojalnościowy Lyoness), poprzez wprowadzenie ich w błąd, co do możliwości osiągnięcia korzyści majątkowych z tytułu inwestowania i uczestnictwa w ww. programie, tj. o popełnienie przestępstwa określonego w art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k.
3. gromadzenia w bliżej nieustalonym miejscu i czasie, środków finansowych uczestników programu o nazwie Program Marketingowy Lyconet (wcześniej Program Lojalnościowy Lyoness) w ramach sprzedaży udziału w zyskach, a następnie obciążeniu zgromadzonych środków ryzykiem inwestycyjnym bez wymaganego zezwolenia, tj. o popełnienie przestępstwa określonego w art. 287

ust. 1 ustawy z dnia 27 maja 2004 roku o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi.

i trzech innych czynów, które zostały dołączone do przedmiotowego postępowania z uwagi na tożsamość podmiotową i przedmiotową.

W dniu 22 grudnia 2020 roku do Prokuratury Okręgowej w Warszawie wpłynęło zawiadomienie od pełnomocników pokrzywdzonych r. pr. Kamila Hupajło i r. pr. Macieja Grzegorzcyka z Kancelarii Prawnej KHG przeciwko osobom zarządzającym podmiotami Lyconet International AG z siedzibą w Wiedniu, Lyconet Global AG z siedzibą w Zurychu, Lyoness Europe AG z siedzibą w Buchs, myWorld Poland sp. z o.o. z siedzibą w Krakowie. Zawiadomienie dotyczyło m.in. przestępstwa oszustwa dotyczącego mienia w wielkiej rozmiarach, tj. czynu z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. Podstawą faktyczną i prawną zawiadomienia było stworzenie przez podejrzewane podmioty systemu marketingowego przypominającego piramidę finansową, w której warunkiem otrzymania zysków finansowych jest wprowadzenie do systemu przez konsumentów kolejnych klientów, co jest, co do zasady, zabronione m.in. przez ustawę o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji.

Zawiadamiający w znacznej mierze oparł się na argumentach zawartych w decyzji nr DOZIK-12/2019 z dnia 30 grudnia 2019 roku Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w której to decyzji administracyjnej Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów uznał za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów działanie spółki Lyoness Europe AG z siedzibą w Buchs w Szwajcarii polegające na oferowaniu uczestnikom programu o nazwie Program Lojalnościowy Lyoness możliwości otrzymania korzyści materialnych, które były uzależnione od wprowadzenia przez nich innych osób do ww. programu pod warunkiem uprzedniego wpłacenia przez nich zaliczek na zakup bonów lub kart podarunkowych partnerów handlowych Lyoness, bądź dokonania zakupów u partnerów handlowych Lyoness, co stanowi nieuczciwą praktykę handlową w rozumieniu art. 7 pkt 14 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 roku o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym oraz godzi w zbiorowe interesy konsumentów a w konstatacji narusza art. 24 ust 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Prezes UOKiK w przedmiotowej decyzji nakazał zwrócić w ciągu 4 miesięcy wszystkim konsumentom wpłacone zaliczki. Przedmiotowe

postępowanie wobec spółki toczyło się od stycznia 2013 roku. W toku postępowania Prezes UOKiK zgromadził szereg dokumentów i odebrał pisemne wyjaśnienia od spółki, która przez czas trwania postępowania współpracowała z Urzędem, jednocześnie aktywnie kwestionując jego ustalenia. Obecnie spółka odwołała się od decyzji a postępowanie toczy się przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie.

Działalność spółki, która w momencie wszczęcia postępowania przed UOKiK działała pod firmą Lyoness Poland sp. z o.o. polegała na stworzeniu programu lojalnościowego mającego na celu kupowanie przez jego uczestników towarów i usług oraz bonów i kart podarunkowych u partnerów handlowych spółki. W zamian uczestnicy mieli otrzymywać korzyści materialne. Do programu lojalnościowego można było przystąpić poprzez zgłoszenie online albo za pomocą papierowego formularza. Uczestnik programu mógł, także rekomendować dotychczasowy uczestnik tego programu. Rejestracja dla nowego uczestnika był bezpłatna. Stosunkowo niewielkie koszty ponosiła osoba rejestrująca nowego uczestnika. Zgodnie z Ogólnymi Warunkami Umowy (OWU) oraz Dodatkowymi Ogólnymi Warunkami Umowy dla Uczestników Programu Lyoness (DOWU) każdy uczestnik programu musiał zarejestrować zakupy u partnerów handlowych Lyoness. Na tej podstawie mógł uzyskać tzw. Cashback, tj. zwrot pieniędzy w wysokości 2% wartości zakupów. Ponadto uczestnik programu lojalnościowego uzyskiwał korzyści majątkowe z tytułu zakupów osób rekomendowanych u partnerów handlowych oraz osób, które zostały pozyskane przez osoby przez niego rekomendowane. Był to tzw. bonus przyjacielski i pośredni bonus przyjacielski wynoszący 0,5% wartości zakupów. Ponadto uczestnik mógł uzyskać korzyść majątkową po uzyskaniu odpowiedniej kwoty na jego „osobistym koncie jednostek”. Ta ostatnia korzyść majątkowa mogła być uzyskana albo poprzez dokonywanie zakupów u partnerów handlowych albo poprzez wpłatę zaliczek na zakup bonów handlowych i kart podarunkowych partnerów handlowych spółki. Zaliczki te były bezzwrotne, a system wypłaty korzyści związanych z samą wpłatą zaliczek był skomplikowany i zależał od tzw. jednostek rozliczeniowych zaksięgowanych na osobistym koncie rozliczeniowym uczestnika. Uczestnik po spełnieniu dodatkowych wymogów określonych w warunkach umowy mógł uzyskać premię lojalnościową, bonifikatę

lojalnościową, premię partnerską, jednostkę bonusową, przeksięgowanie jednostek, premię z punktów kariery, premię miesięczną i lojalnościowy budżet zakupowy.

W 2014 roku program Lyoness został podzielony na dwie części. Pierwsza z nich to Program Lojalnościowy Lyoness. Druga to Program Marketingowy Lyconet. Uczestnicy Programu Lojalnościowego Lyoness mogli otrzymać do 5% zwrotu wartości zakupów w zależności od partnera handlowego, u którego dokonywano zakupów. Ponadto uczestnik programu mógł też otrzymywać tzw. Shopping Points, które uprawniały do określonych zniżek oraz tak jak w poprzednim programie tzw. bonusy przyjacielskie za zakup towarów i usług w programie przez osoby rekomendowane. Kwoty wynikające z Cashbacku oraz bonusu przyjacielskiego były przelewane na konto uczestnika programu lojalnościowego raz w tygodniu po przekroczeniu sumy 22,50 złotych. Z kolei Program Marketingowy Lyconet przeznaczony był dla osób prowadzących działalność gospodarczą, którzy uzyskiwali status tzw. marketerów. Takie osoby były przedsiębiorcami i były zobowiązane do działalności marketingowej mającej na celu pozyskanie jak największej ilości osób do Programu Lojalnościowego Lyoness. Wypłacenie wynagrodzenia dla marketerów było skomplikowane, ponieważ było powiązane z ich działalnością w kolejnych programach o nazwach Balance Program ewentualnie Career Program. Zasadniczo wynagrodzenie marketera było zależne przede wszystkim od ilości zakupów zrobionych przez niego oraz osoby pozyskane przez niego do programu. Marketerzy też mogli otrzymywać oprócz wynagrodzenia inne korzyści z programu, np. w postaci bonów rabatowych Lyoness.

W październiku 2017 roku Lyoness Poland została przejęta przez Casback World Europe Limited z siedzibą w Londynie i zmieniła nazwę na myWorld Poland sp. z o.o. Od 1 listopada 2017 roku Program Lojalnościowy Lyoness prowadzony przez spółkę został zastąpiony przez Program Cashback World prowadzony przez myWorld Poland sp. z o.o. z siedzibą w Krakowie. Program ten zmienił się w ten sposób, że jego uczestnicy mogli otrzymywać korzyści majątkowe wyłącznie za swoje zakupy. Zlikwidowano tzw. bonus przyjacielski, który wiązał się z profitami uzyskiwanymi przez uczestnika na podstawie ilości zakupów wykonanych przez osoby przez niego rekomendowane. Oprócz programu lojalnościowego w dalszym ciągu istniał program dla marketerów z nieco zmienionymi regułami uzyskania przez nich wynagrodzenia. Od

7 marca 2019 roku Program Marketingowy Lyconet jest prowadzony przez spółkę Lyconet International AG z siedzibą w Wiedniu.

Stworzony przez Lyoness system lojalnościowy działa w kilkudziesięciu krajach, a jego partnerami w Polsce są bardzo duże firmy, np. „Orlen”, „Żabka”, „Wólczanka”, „Media Expert”, „EMPIK”, „Booking.com” i wiele innych. Program ten działa do dnia dzisiejszego, a jego uczestnikami na terenie kraju jest, co najmniej kilkadziesiąt tysięcy osób.

Struktura działalności gospodarczej typu „piramida” winna charakteryzować się kilkoma elementami wypracowanymi również w orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej.

Zgodnie z wyrokiem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 3 kwietnia 2014 roku koniecznymi warunkami do uznania danej działalności gospodarczej za „piramidę finansową” jest obowiązek wprowadzania przez uczestnika innych osób do systemu, pobieranie świadczeń wnoszonych przez uczestników, z których następnie finansowane są wynagrodzenia już działających uczestników w systemie. Przedmiotowe świadczenia są nieproporcjonalne do uzyskiwanych w zamian benefitów, np. bardzo duża zapłata za materiały typu „foldery reklamowe” i są one podstawą finansowania przedsiębiorstwa, które w zasadzie nie prowadzi innej działalności. Innymi słowy bez powyższych świadczeń pochodzących od ciągle nowo napływających członków system ten z dużym prawdopodobieństwem winien się załamać. Nadto, zdaniem TSUE system ma strukturę piramidy, jeżeli jest wielopoziomowy a pozyskiwanie nowych członków następuje w sposób zbiorowy i dynamiczny. Na szczycie piramidy znajduje się podmiot zarządzający całością takiego układu.

Zakaz działalności typu „piramida” został implementowany do polskiego systemu prawnego na mocy dyrektywy Rady Europejskiej nr 2005/29/WE w art. 7 pkt 14 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 roku o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym. Zgodnie z wyżej wymienionym przepisem zakazane jest: *zakładanie, prowadzenie lub propagowanie systemów promocyjnych typu piramida, w ramach których konsument wykonuje świadczenie w zamian za możliwość otrzymania korzyści materialnych, które są uzależnione przede wszystkim od wprowadzenia innych konsumentów do systemu, a nie od sprzedaży lub konsumpcji produktów.* Analizując treść

normatywną tego przepisu należy wskazać, że polski ustawodawca uznał, że system promocyjny typu piramida wiąże się z tym, iż zysk konsumenta w nim uczestniczącego jest przede wszystkim oparty na wprowadzonych innych konsumentach do systemu, a nie na innej jego aktywności. Użyty zwrot „przede wszystkim” oznacza, że uczestnik tego systemu może czerpać inne zyski związane z działalnością w tymże programie, ale główny jego zysk ma być oparty na tym, że do systemu wchodzi rekomendowani przez niego inni uczestnicy.

UOKiK po analizie OWU i DOWU kontrolowanych spółek uznał, że wprowadzie każdy z uczestników systemu mógł liczyć teoretycznie na zysk robiąc jedynie swoje zakupy u Partnerów Handlowych Lyoness i nie rekomendować innych osób do systemu, ale w praktyce uzyskanie uprawnienia do wynagrodzenia oraz samych wynagrodzeń, poza tzw. Cashback było niemożliwe bez rekomendowania innych uczestników, którzy sami kupowaliby towary i usługi u partnerów handlowych firmy. Takie korzyści jak, np. premie partnerskie, czy premie za punkty z kariery były nieodłącznie związane z działalnością zakupową osób rekomendowanych przez uczestnika programu, a nie z jedynie samym nabywaniem towarów i usług przez samego uczestnika.

Mając na względzie powyższe UOKiK doszedł do konkluzji, że praktyka Lyoness stanowi system promocyjny zakazany w art. 7 pkt 14 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 roku o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym oraz godzi w zbiorowe interesy konsumentów.

Działalność Lyoness, przypominająca piramidę została zakazana we Włoszech i w Norwegii przez tamtejsze urzędy strzegące prawidłowych zasad konkurencji na rynku.

Natomiast spółka dołączyła dokumenty świadczące o tym, że w krajach takich jak Australia, Finlandia, Litwa oraz Szwecja analogiczny system został uznany przez tamtejsze urzędy do spraw ochrony konkurencji i konsumentów, jako nienaruszający przepisów implementujących dyrektywę Rady Europejskiej nr 2005/29/WE zakazującej działalności promocyjnej typu „piramida” oraz innych miejscowych przepisów zakazujących tego typu działalności.

W dniu 29 września 2022 roku mając na uwadze wyżej przedstawione okoliczności i dokonana wykładnię przepisów karnych ustawy z dnia 23 sierpnia 2007

roku o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym, ustawy z dnia 16 lutego 2007 roku o ochronie konkurencji i konsumentów, ustawy z dnia 27 maja 2004 roku o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi, w szczególności art. 287 ust. 1 i 2, a także art. 286 § 1 kodeksu karnego, wydano postanowienie o odmowie zastosowania blokad środków zgromadzonych na rachunkach bankowych, odmowie zastosowania zabezpieczenia majątkowego i odmowie uznania za dowód rzeczowy środków pieniężnych.

Następnie Prokurator Regionalny w Lublinie w wyniku przeprowadzenia analizy prawidłowości powyższego postanowienia, na podstawie art. 7 § 3 w zw. z art. 34 § 1 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 roku – Prawo o prokuraturze, polecił wydać postanowienie o dokonaniu blokady środków pieniężnych wobec ustalonych w śledztwie rachunków bankowych podmiotów zaangażowanych w badany proceder.

W związku z powyższym ponownie dokonano analizy zgromadzonego materiału dowodowego i biorąc pod uwagę uzasadnienie polecenia służbowego należy zauważyć, iż zachodzą przesłanki do uznania, że w realiach analizowanego stanu faktycznego miało miejsce wykorzystywanie działalności banku do celów związanych z przestępstwem, gdyż rachunki bankowe służyły do gromadzenia pochodzących z niego środków pieniężnych, jak też do prania pieniędzy, zgodnie z zawiadomieniem złożonym w tej mierze przez Generalnego Inspektora Informacji Finansowej (k. 2892-2921, t. XV). Uzasadnione podejrzenie popełnienia przestępstwa, o którym mowa w art. 299 k.k. jest przesłanką do zastosowania blokady środków pieniężnych na rachunkach bankowych.

Ponadto nie można tracić z pola widzenia, że jedną z naczelnych zasad procesu karnego jest uwzględnienie w jego toku prawnie chronionych interesów pokrzywdzonego. Zwłaszcza biorąc pod uwagę wyroki Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w zakresie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (określanych w polskim prawie jako niedozwolone postanowienia umowne lub klauzule abuzywne).

Ustalono, że rachunki bankowe wskazane przez pełnomocników pokrzywdzonych r. pr. Kamila Hupajłę i r. pr. Macieja Grzegorzycyka prowadzone przez ING Bank Śląski S.A., tj.:

- 35 1050 1214 1000 0023 3911 7521

- 25 1050 1214 1000 0023 3911 7604
- 45 1050 1214 1000 0023 3911 7729
- 70 1050 1214 1000 0023 6584 5532

zostały zamknięte z dniem 23 marca 2021 roku, a w ich miejsce spółka myWorld z siedzibą w Krakowie otworzyła nowe rachunki bankowe w PKO Banku Polskim S.A., które wskazano w sentencji postanowienia. Tym samym zachodzi uzasadnione podejrzenie, że środki pokrzywdzonych są przechowywane na nowo otwartych rachunkach bankowych.

Powyższe znajduje również uzasadnienie w skomplikowanym schemacie przekształcania organizacyjnego spółki. W październiku 2017 roku Lyoness Poland została przejęta przez Cashback World Europe Limited z siedzibą w Londynie i zmieniła nazwę na myWorld Poland sp. z o.o. W dniu 1 listopada 2017 roku Program Lojalnościowy Lyoness, prowadzony przez spółkę reprezentowaną przez Lyoness Poland, został zastąpiony Programem Cachback World, prowadzonym przez myWorld Poland sp. z o.o. z siedzibą w Krakowie. Od 7 marca 2019 roku Program Marketingowy nie jest już prowadzony przez Lyoness Europe AG. Obecnie Program prowadzi spółka Lyconet International AG z siedzibą w Wiedniu.

W związku z powyższym postanowiono jak na wstępie.

PROKURATOR
Prokuratury Rejonowej
Anita Żabczyńska-Komor
del. do Prokuratury Okręgowej
w Siedlcach

Pouczenie:

Na postanowienie prokuratora przysługuje zażalenie do sądu właściwego do rozpoznania sprawy w terminie 7 dni od dnia otrzymania odpisu decyzji za pośrednictwem prokuratora, który wydał postanowienie (art. 106a ust. 1 ustawy z dnia 29.08.1997 r. – Prawo bankowe (Dz. U. z 2021 r. poz. 2439), art. 122 § 1 i 2 i art. 460 k.p.k.).

Zarządzenie:

I. Stosownie do art. 100 § 4, art. 140 k.p.k. odpis postanowienia doręczyć:

1. pełnomocnikom pokrzywdzonych:

r. pr. Kamil Hupajło – na adres: KHG Hupajło & Partnerzy Kancelaria Adwokacko-Radcowska ul. Dmowskiego 3/9, 50-203 Wrocław;

r. pr. Maciej Grzegorzczak – na adres: KHG Hupajło & Partnerzy Kancelaria Adwokacko-Radcowska ul. Dmowskiego 3/9, 50-203 Wrocław;

- r. pr. Katarzyna Pasek – na adres: Kancelaria Radcy Prawnego, ul. Relaksowa 9/67, 20-819 Lublin;
2. **myWorld Poland sp. z o.o.** – na adres: ul. Generała Bohdana Zielińskiego 22, 30-320 Kraków
oraz
3. **PKO Bank Polski Spółka Akcyjna – Centrala, ul. Puławska 15, 02-515 Warszawa, a także faksem na nr 22 521 84 18, ewentualnie mailem db@pkobp.pl.**
- II. Stosownie do art. 131 § 2 k.p.k. w zakresie pokrzywdzonych zawiadomić ich poprzez umieszczenie ogłoszenia zawierającego przedmiotowe postanowienie na stronie internetowej Prokuratury Okręgowej w Siedlcach z pouczeniem o treści art. 131 § 2 k.p.k., iż każdemu pokrzywdzonemu w sprawie przysługuje prawo złożenia wniosku o doręczenie postanowienia na piśmie w zawitym terminie 7 dni od dnia ogłoszenia.

PROKURATOR
Prokuratury Rejonowej
Anita Żabczyńska-Komor
del. do Prokuratury Okręgowej
w Siedlcach